

59 להקשות מדברי רבי מאיר בין על שיטת לוי ובין על שיטת אבא
60 שאול, שהרי לא נחלקו אלא אם הולד מטהר רק זבה גדולה או גם
61 זבה קטנה, אך שניהם מודים שאינו מטהר אלא בימי זיבה ולא בימי
62 גדה, ואם כן, כיצד יתכן הדבר שתראה האשה דם בקושי במשך
63 חמשים יום ולא תהיה טמאה גדה.
64 מתרצת הגמרא: **מִי קָתְנִי** – וכי שנינו במשנתנו שתהיה האשה
65 **מְהוּרָה כְּבוּלָן** – בכל חמשים הימים שהיא רואה, אין הדבר כן, אלא
66 אם **קָשְׁתָהּ בְּיָמֵי נְדָתָהּ** הרי היא טמאה גדה, ורק אם קשתה **בְּיָמֵי**
67 **יְזַתָּה מְהוּרָה** היא.
68 הגמרא מביאה ברייתא העוסקת באשה הרואה דם ימים רבים בלא
69 שתבוא לידי טומאת זיבה: **תִּנְיָא בְּרִייתָא, הִיא רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, יֵשׁ**
70 **אִשָּׁה מְעוּבֵרַת הַמְקַשָּׁה** – שהיא בצער וכאב מחמת הולד מקצת
71 ימים, ורואה דם במשך **מָאָה יָמִים וְחֲמִשִּׁים יוֹם** רצופים, ואף על פי כן אין
72 טומאת **זִיבָה עוֹלָה לָהּ בְּהֵן**, כלומר, אינה נעשית בהם זבה גדולה.
73 **בְּיָצֵד**, ראתה דם **שְׁנַיִם** (–יומיים) **בְּלֵא עַת נְדָתָהּ**, דהיינו, בשני הימים
74 האחרונים שבאחד עשר יום הראויים לטומאת זיבה, ולאחר מכן
75 ראתה עוד **שְׁבַעַה יָמִים** באלו הראויים לטומאת גדה, ולאחר מכן
76 ראתה עוד **שְׁנַיִם יָמִים** של **אֲחֵר הַנְּדָה**, דהיינו, בשני הימים
77 הראשונים שבאחד עשר הימים הראויים לטומאת זיבה, ולאחר מכן
78 ראתה עוד **חֲמִשִּׁים יוֹם** בקושי סמוך ללידה, שהם ימים **שֶׁהוֹלֵךְ**
79 **מִטְּהַר אֹתָהּ מִטּוֹמַת זִיבָה**, וילדה נקבה, והמשיכה לראות עוד
80 במשך **שְׁמוֹנִים יוֹם** של אחר לידת **נְקֵבָה**, שאין בהם טומאת זיבה,
81 ואחר שמונים ימים אלו ראתה עוד במשך **שְׁבַעַה יָמִים** הראויים
82 לטומאת גדה, ועוד ראתה **שְׁנַיִם יָמִים** של **אֲחֵר הַנְּדָה**, דהיינו בשני הימים
83 הראשונים מתוך אחד עשר יום הראויים לטומאת זיבה, ונמצא
84 שראתה דם מאה וחמשים יום ברציפות, ואף על פי כן לא הגיעה לידי
85 טומאת זבה גדולה.
86 **אָמְרוּ לוֹ חַכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר, אִם בְּהֵן** לפי דבריך שמחשב אתה אף
87 את שמונים הימים שאחר לידת נקבה, יכול אתה לומר שיש אשה
88 **הַמְקַשָּׁה לִילֵד מִקְצַת יָמִים וְרואה דם בְּלֵ יָמֵיהּ**, ואף על פי כן אין
89 שמתעברת ומפילה נפלים, ואין נפלים באופן שנתבאר לעיל, אלא
90 שאחר לידת הנקבה נתעברה שנית, ואחר כלות שמונים הימים
91 (ושבעה ימי גדה ושני הימים הראשונים מתוך אחד עשר של זיבה)
92 ראתה דם בקושי במשך חמשים יום, ובסוף ימים אלו הפילה נקבה,
93 ולאחר מכן נתעברה שנית, ולסוף שמונים ותשע יום להפלתה קשתה
94 חמשים והפילה שוב, וכן הלאה, ונמצא שאשה זו רואה דם במשך
95 כל ימיה ולעולם אינה מגיעה לידי טומאת זיבה, ואם כן, מדוע נוקט
96 אתה 'מאה וחמשים יום' בלבד.
97 **אָמַר לְהֵן רַבִּי מֵאִיר לְחַכְמִים, מֵאִי דְעֵתֵיכּוֹן** – מה היא דעתכם, כיצד
98 יתכן שתהא רואה כל ימיה בלא טומאת זיבה, **מִשּׁוּם נְפִלִים** – באופן
99 שמתעברת ומפילה נפלים, אך באופן זה אין היא טהורה מטומאת
100 זיבה, לפי שאין קושי לנפלים – אין נפלים מטהרים דם שראתה
101 אשה בקושי, שלא טיהרה התורה את האשה מטומאת זיבה אלא
102 כשראתה מחמת לידת וולד בן קיימא, ולפיכך אי אפשר לפרש
103 כדבריכם שתהא אשה רואה דם כל ימיה בלא טומאת זיבה, אלא רק
104 עד מאה וחמשים יום.
105 הגמרא מביאה ברייתא נוספת העוסקת בענין זה: **תִּנְנוּ רַבְּנָן, יֵשׁ אִשָּׁה**
106 **הַרְוָאָה דָם** במשך **מָאָה יוֹם** רצופים, בלא קושי כלל, ואף על פי כן
107 אין טומאת **זִיבָה עוֹלָה לָהּ בְּהֵן**, **בְּיָצֵד**, ראתה **שְׁנַיִם** (–יומיים) **בְּלֵא**
108 **עַת נְדָתָהּ**, דהיינו בשני הימים האחרונים של אחד עשר הימים
109 הראויים לטומאת זיבה, ולאחר מכן ראתה במשך **שְׁבַעַה יָמִים**
110 הראויים לטומאת גדה, וראתה עוד **שְׁנַיִם יָמִים** של **אֲחֵר הַנְּדָה**, דהיינו,
111 בשני הימים הראשונים שבתוך אחד עשר הימים הראויים לטומאת
112 זיבה, ולאחר מכן ילדה נקבה, והמשיכה לראות עוד במשך **שְׁמוֹנִים**
113 **יָמִים** של אחר לידת **נְקֵבָה**, שאין טומאת זיבה עולה בהן, ולאחר
114 מכן ראתה עוד במשך **שְׁבַעַה יָמִים** הראויים לטומאת גדה, ועוד
115 **שְׁנַיִם יָמִים** של **אֲחֵר הַנְּדָה**, דהיינו, שני הימים הראשונים של אחד עשר
116 הימים הראויים לטומאת זיבה, ונמצא שראתה מאה יום רצופים בלא

1 **אֲפִילוּ** את הימים הראויים לספירת קתינת זבה, כלומר, יש לטהר
2 אשה זו לעולם, בכל הימים שהיא רואה דם בקושי מחמת הלידה,
3 לפי שכל ימיה ראויים הם לספירת שבעה נקיים של זבה הסותרת
4 ספירתה, שהרי אשה הרואה דם שלשה ימים רצופים מתוך אחד
5 עשר ימים הראויים לטומאת זיבה נעשית זבה גדולה וצריכה לספור
6 שבעה ימים נקיים, ואם ספרה ששה ימים וראתה דם ביום השביעי
7 סותרת את ספירתה ומתחילה למנות שוב שבעה נקיים, ונמצא
8 שבאופן כזה כל ימיה ראויים לספירה, ועל כן אם ראתה בהם דם
9 בקושי סמוך ללידה טהורה היא, ובתנאי שהתחילה לראות שלשה
10 ימים בתוך אחד עשר הימים הראויים לטומאת זיבה.
11 הגמרא מקשה על דברי לוי מהמשנה: **תִּנְן** – שנינו במשנתנו, **בְּמָה**
12 **הוּא קְשׁוּיָה**, כלומר, במשך כמה ימים סמוך ללידה נטהרת האשה
13 אם ראתה דם בקושי, **רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר אַרְבָּעִים וְחֲמִשִּׁים יוֹם**, וסברה
14 הגמרא עתה, שכוונת רבי מאיר היא שאם ראתה ארבעים או חמשים
15 יום רצופים סמוך ללידה בקושי הרי היא טהורה לגמרי, הן מטומאת
16 גדה והן מטומאת זיבה. ולפיכך מקשה הגמרא, **בְּשִׁלְמָא** – דברי רבי
17 מאיר מבוארים הם לשיטת רבי, שכן **מִשְׁבַּחַת לָהּ** – ניתן למצוא
18 לשיטתו אופן שיהא דם קושי טהור לגמרי אפילו במשך חמשים יום,
19 **בְּדַבְרֵי רַב אֲדָא בְּרֵי אֲבָהֵהּ**, שפירש לשיטת רב שהולד מטהר אפילו
20 ימים הראויים לספירת סתירת זיבה, **אֲלָא לְלוֹי הוֹטֵב** רבי מאיר הולד
21 מטהר אלא את אחד עשר ימי הזיבה בלבד, **קְשׁוּיָא** – יקשה, כיצד
22 יתכן הדבר שתראה חמשים יום רצופים ולא תבוא לידי טומאת גדה.
23 מתרצת הגמרא: **אָמַר** [–יתרין] **לְלוֹי** על קושיא זו כן, **מִי קָתְנִי** –
24 וכי שנינו במשנתנו שאשה זו הרואה דם בקושי במשך חמשים יום
25 **מְהוּרָה** היא **כְּבוּלָן** – מכל טומאה, הרי לא שנינו אלא שטהורה היא
26 מטומאת זיבה, וממילא יש לומר שכוונת המשנה כן היא, שאם
27 ראתה דם בקושי במשך חמשים יום אזי כשהיא רואה **בְּיָמֵי נְדָה**
28 טמאה גדה, ואילו כשרואה **בְּיָמֵי זִיבָה מְהוּרָה** היא.
29 הגמרא מביאה גירסא אחרת בדברי לוי והחולקים עליו: **לִישְׁנָא**
30 **אֲחֵרִינָא אֹמֵר לָהּ** – יש אומרים לשון אחרת במחלוקת זו, וכך הם
31 שונים, **אָמַר רַבִּי לְוִי, אִין הוֹלֵךְ מִטְּהַר אֲלָא** את הימים הראויים
32 **לְהוֹיֵת בְּהֵן זִבָה גְּדוּלָה**. כלומר, אם ראתה דם בקושי סמוך ללידה
33 במשך שלשה ימים רצופים שבתוך אחד עשר הימים הראויים
34 לטומאת זיבה, שראויה היא ליעשות זבה גדולה בראייה זו, אזי
35 טהורה היא לענין כך שאינה צריכה לספור שבעה נקיים ולהביא
36 קרבן, שכן גזירת הכתוב היא שהולד מטהר מטומאת זבה גדולה,
37 אבל אם ראתה דם רק יום אחד או יומיים, שאין היא ראויה להיות
38 זבה גדולה על ידי ראייה זו, אין הולד מטהרה מטומאת 'שומרת יום
39 כנגד יום'. **מֵאִי מַעְמָא** – מה הוא טעם הדבר, שאין הולד מטהר אלא
40 זבה גדולה, ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדיתה בתיב
41 (ויקרא טו כה), ומתיבת 'דמה' דרשו חכמים (לעיל לה) 'דמה מחמת
42 עצמה ולא מחמת ולד', ומאחר ומקרא זה עוסק בדיון זבה גדולה'
43 הריאתה דם במשך שלשה ימים ברציפות, שכן נאמר בו 'כי יזוב זוב
44 דמה ימים רבים', ממילא יש לומר שאין הכתוב מטהר דם הבא
45 מחמת הולד אלא כשהיתה ראויה להיות זבה גדולה בראייה זו.
46 **אָבָא שְׂאוּל מְשַׁמֵּיה דְרַב אָמַר**, הולד מטהר אפילו את הימים
47 הראויים להיות בהן זבה קטנה. דהיינו, שאף אם ראתה רק יום או
48 יומיים טהורה היא, ואינה צריכה להיות 'שומרת יום כנגד יום'. **מֵאִי**
49 **מַעְמָא** – מה הוא טעם הדבר, לפי שהתיבות 'ימי' ו'יבל ימי' הן
50 בתיבי – שם הם כתובים. כלומר, בהמשך מקרא זה (ואשה כי יזוב
51 זוב דמה ימים רבים) שממנו אנו לומדים שהולד מטהר את הדם,
52 נאמר 'או כי יזוב על נדיתה כל ימי זוב טמאתה בימי נדיתה תהיה
53 טמאה הוא', ומתיבות 'ימי' ו'כל ימי' למדו חכמים (לקמן עג). דין זבה
54 קטנה השומרת יום כנגד יום, ולפיכך יש לומר שהולד מטהר את
55 האשה אף מטומאת זבה קטנה.
56 הגמרא מקשה על שיטת שניהם ממשנתנו: **תִּנְן** – שנינו במשנה,
57 **בְּמָה הוּא קְשׁוּיָה** – כמה ימי ראיית דם בקושי מטהר הולד, **רַבִּי**
58 **מֵאִיר אֹמֵר אֲפִילוּ אַרְבָּעִים וְחֲמִשִּׁים יוֹם**. קְשׁוּיָא לְתַרְוִיחֵיהּ – יש

21 הקטורת ששפנים שעבר ונתנן על מזבח העולה שפחיו, וקרבו
 22 הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן אלא לשם קרבן אחר, מנזן
 23 שכל הפסולים הללו אף הם עלו לא ירדו, תלמוד לומר -
 24 מלמדנו הכתוב (ויקרא ו ב) 'זאת תורת העולה' וגו', ריבה הכתוב
 25 תורה אחת (דין אחד) לכל העולין על גבי המזבח בין כשרים ובין
 26 פסולים, שאם עלו לא ירדו.
 27 ממשיכה הברייתא בדברי רבי שמעון: יכול שאני מרבה בכלל זה גם
 28 את הרובע - בהמה שרבעה אשה, והנרבע - בהמה שרבעה לאיש,
 29 והמוקצה - שיחודה להקריבה לעבודה זרה, והנעבד - שהשתחוה
 30 לה ונעשית בעצמה עבודה זרה, שכל אלו פסולים לקרבן כמבואר
 31 להלן (מא). ואתנן - בהמה שניתנה לזונה בשכרה, והמקחיר -
 32 בהמה שעשאה מזכיר כלב, והפלאים כגון הנולד מנקבה של כבשים
 33 שנתעברה מזכר של עזים, והמפרה, ויוציא דופן, שגם הם עלו
 34 לא ירדו, תלמוד לומר בתחילת הפסוק 'זאת', שדווקא העולה הזאת
 35 הנוכרת, אם עלתה לא תרד, אבל אחרת אף אם עלתה תרד, וכונת
 36 הכתוב למעט את כל הפסולים הללו האחרונים.
 37 מבררת הברייתא: ומה ראית לרבות דווקא את אלו הראשונים,
 38 שנשחטה בלילה ושאר המננים עמה, ולהוציא דווקא את אלו
 39 האחרונים, הרובע והנרבע ושאר המננים עמהם, ולא למדת להיפך,
 40 הוציא את הראשונים ולרבות את האחרונים.

1 פקט לעולה שנשחטה בלילה ונפסלה בכך, וכן שנשפך דמה על
 2 הארץ ולא נזרק, וכן שיצא דמה חוץ לקלעים - חוץ למחיצות
 3 העורה, שבשלתן הדין הוא שאם עלתה למזבח, תרד - צריך
 4 להורידה.
 5 ממשיכה הברייתא: רבי שמעון חולק על רבי יהודה ואומר שכך יש
 6 לדרוש את הפסוק, נאמר כאן 'העולה', ואין לי ללמוד מלשון זו אלא
 7 לגבי עולה פשוטה שאם עלתה לא תרד, מנזן שיש לרבות גם עולה
 8 שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים, שאף
 9 הם אם עלו לא ירדו, והלן - וכן דם שלא נזרק עד שקיעת החמה
 10 ונפסל הקרבן בכך, והיוציא - ובשר עולה שיצא חוץ לעורה לפני
 11 זריקת הדם וחזר והכניסו, והטמא - שנטמא הבשר, והנותר - בשר
 12 עולה שנותר לאחר הזמן הראוי להקטירו, וקרבו שנשחט על מנת
 13 לאוכלו חוץ לזמנו הראוי, שהוא פיגול, והנשחט על מנת לאוכלו
 14 חוץ למקומו הראוי, וקרבתו שקבלו את דמם אנשים פסולים
 15 לעבודה (וכגון בעלי מומים) ולאחר מכן זרקו הפסולים את דמן על
 16 גבי המזבח, והנתנן למעלה - קרבתו שצריך ליתן את דמו בחציו
 17 העליון של המזבח שעבר ונתנן למטה - בחציו התחתון של המזבח,
 18 והנתנן למטה שעבר ונתנן למעלה, והנתנן בחוץ - קרבתו
 19 שצריך ליתן את דמו על מזבח העולה שהוא מחוץ להיכל שעבר
 20 ונתנן על מזבח הקטורת שהוא בפנים ההיכל, והנתנן על מזבח

המשך ביאור למס' גדה ליום חמישי עמ' א

35 אותה לידי טומאת זיבה).
 36 אמר רב אדא בר אבהו, שמע מינה - יש ללמוד מדברי הברייתא,
 37 דקסבר רבי יהודה שיפויא גרים - שסובר רבי יהודה שהשופר
 38 שתוקעים בו בית דין בקידוש החודש התשיעי להריונה, הוא הגורם
 39 לה לילד. כלומר, משעה שנכנס החודש התשיעי ראויה היא לילד,
 40 ונמצא שכל החודש זמן לידה הוא, ולפיכך מטוה רבי יהודה כל דם
 41 שהיא רואה בחודש זה מתוך קושי, ואפילו אם פסק הקושי לאחר
 42 מכן קודם הלידה.
 43 מתבאר מתוך דברי רבי יהודה, שהיולדת לתשעה יולדת למקוטעין,
 44 כלומר, שאשה היולדת בחודש התשיעי פעמים יולדת בתחילת
 45 החודש פעמים באמצעו ופעמים בסופו, שהרי הוא סובר שהולד
 46 מטוה אף את הדם שהיא רואה בתחילת החודש, ובהכרח טעם
 47 הדבר הוא מפני שהיא כבר ראויה ללדת באותה השעה).
 48 הגמרא מקשה מדברי רבי יהודה על שיטתו של שמואל: איני - וכי
 49 כך הוא הדבר, שהיולדת לתשעה יולדת למקוטעין, והיא (והרין)
 50 אמר שמואל, אין אשה מתעפרת ויולדת אלא לאחר מאתים
 51 ושבעים ואחד יום מזמן ששימשה עם בעלה, או לאחר מאתים
 52 ושבעים ושנים יום, או לאחר מאתים ושבעים ושלשה יום. לפי
 53 שהוא סובר שזמן הריונה של אשה הוא תשעה חדשים מלאים, שהם
 54 מאתים ושבעים יום, וביום הראשון בחודש העשירי היא יולדת,
 55 דהיינו לאחר מאתים ושבעים ואחד יום מזמן ששימשה עם בעלה,
 56 אלא שפעמים אין הזרע נקלט מיד אלא למחרת, ומשעת קליטתו
 57 מתחילים ימי העיבור, ולפיכך היא יולדת לאחר מאתים ושבעים
 58 ושנים יום, ופעמים שאין הזרע נקלט עד היום השלישי, ואז היא
 59 יולדת לאחר מאתים ושבעים ושלשה ימים.
 60 מבואר מדברי שמואל שאשה היולדת בחודש התשיעי אינה יולדת
 61 באמצע החודש אלא בסופו, והרי זה סותר למה שנתבאר בברייתא
 62 משמו של רבי יהודה.
 63 מתרצת הגמרא: אכן ענין זה במחלוקת הוא עומד, והוא - שמואל,
 64 הסובר בזה שלא כשיטת רבי יהודה, דאמר - נוקט כשיטת חסידים
 65 הראשונים. דתנא - שכך שנינו בברייתא, חסידים הראשונים לא
 66 היו משמשין מפותיהן אלא פיום רביעי בשבת, כדי שלא יבואו
 67 נשותיהן

1 קושי, ואף על פי כן לא הגיעה לידי טומאת זיבה).
 2 מבררת הגמרא: מאי קא משמע לן - מה חידוש משמיעה לנו
 3 הברייתא בזה. מבארת הגמרא: כוונת הברייתא היא לאפוקי מלאן
 4 דאמר - להוציא משיטת הסובר שאי אפשר לפתיחת הקבר
 5 (הרחם) פלא ראיית דם לידה, קא משמע לן התנא של הברייתא
 6 דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם, שאם לא כן הייתה האשה נטמאת
 7 טומאת זיבה בפתיחת רחמה בלידתה, שהרי קודם הלידה ראתה
 8 בשני ימים הראשונים מתוך אחד עשר הימים הראויים לטומאת
 9 זיבה, וילדה למחרת ביום השלישי, ואם אי אפשר הדבר שתלד בלא
 10 ראיית דם נמצא שראתה גם ביום השלישי, ונעשית זבה גדולה).
 11 ולפיכך משמיענו התנא שאין הדבר כן, אלא אפשר שתלד בלא
 12 ראיית דם, ובאופן כזה אינה נעשית זבה גדולה אף אם ראתה מאה
 13 ימים רצופים.
 14 שנינו במשנה: רבי יהודה אומר ריבה דמה קשה.
 15 הגמרא מביאה ברייתא המפרשת את דברי רבי יהודה: תנא
 16 בברייתא, רבי יהודה אומר משום רבי מרפון, דיהה קדשה - די בכך
 17 שנטוה את דם הזיבה שרואה האשה בחודש התשיעי להריונה. ויש
 18 בדבר להקל ולהחמיר, כלומר, פעמים יוצא הדבר להקל, שהולד
 19 מטוה יותר מחודש, ופעמים יוצא הדבר להחמיר, שאינו מטוה
 20 מאומה. ביצד, קשתה שנים - ראתה האשה דם מתוך קושי (צער,
 21 כאב) במשך יומיים בסוף החודש השמיני להריונה, ולאחר מכן
 22 ראתה עוד יום אחד בתחלת החודש התשיעי, ואפילו אם בתחלת
 23 החודש התשיעי ילדה, דהיינו, שילדה מיד לאחר שראתה דם
 24 בשלושה ימים אלו, ולא שפתה מן הקושי בין הראייה ללידה, הרי זו
 25 יולדת בזוב - הרי זו טמאה טומאת זיבה, בנוסף לטומאת לידה, לפי
 26 שרוב ימי ראייתה היו בחודש השמיני, ואין הולד מטוה ראיות אלו,
 27 ועל כן נידון אף אותו היום שראתה בחודש התשיעי אחר הרוב,
 28 ודנים אנו אותה כאילו ראתה שלשה ימים בחודש השמיני, וטמאה
 29 טומאת זיבה. אבל אם קשתה יום אחד בסוף החודש השמיני,
 30 ושתיים בתחלת החודש התשיעי, ואפילו אם בסוף החודש התשיעי
 31 ילדה, כלומר, שלאחר שראתה בשלושה ימים אלו פסק צערה
 32 וקישויה עד עת לידתה בסוף החודש התשיעי, מכל מקום אין זו
 33 יולדת בזוב, לפי שסובר רבי יהודה שכל ראיות שרואה האשה
 34 בחודש התשיעי בקושי, מחמת הולד דן, ולפיכך אין דן מביאות

59 הגמרא מקשה על דברי הברייתא 'אי אפשר שתתקשה עשרים
60 וששה יום בלא ולד'. מקשה הגמרא: אם רואה האשה דם בלא ולד,
61 בתלתא נמי סגי – די בכך שתראה שלשה ימים לאחר תום שבעת
62 הימים הראויים לטומאת נדה, ובכך נעשית זבה גדולה, שהרי אין
63 כאן ולד המסור את דמיה, ומדוע נקטה הברייתא עשרים וששה יום.
64 מתרצת הגמרא: אָמַר רב ששון, אימא – אמור את דברי הברייתא
65 כך, אי אפשר שתתקשה האשה במשך עשרים וששה יום במקום
66 שיש ולד ולא תהא יולדת בזוב.
67 אָמַר ליה רבא לרב ששון, והא בלא ולד קתני – שנינו, וכיצד
68 מהפך אתה את גירסת הברייתא וגורס 'במקום שיש ולד'.
69 אלא אמר רבא, הכי קאמר – כך יש לומר את דברי הברייתא, אי
70 אפשר שתתקשה האשה במשך עשרים וששה יום, אפילו במקום
71 שיש ולד בן קיימא, ולא תהא יולדת בזוב. ובמקום שאין ולד בן
72 קיימא אלא נפל, בתלתא נמי הויא זבה – אף בראיית שלשה ימים
73 (בתוך אחד עשר יום הראויים לטומאת זיבה) היא נעשית זבה, מאי
74 מעמא – מזה הוא טעם הדבר, לפי שאין קושי לנפלים, אין הנפל
75 מסהר דם הבא בקושי מחמתו, אלא רק ולד בן קיימא מסהר את
76 הדם.

משנה

77 משנה זו עוסקת באשה מעוברת הרואה דם בקושי בתוך ימי טוהר
78 שלאחר לידה.
79 אשה המקשה בתוך שמונים יום של אחר לידת נקבה, דהיינו,
80 שטבלה לאחר ארבע עשרה ימי טומאת הלידה, ונתעברה, וראתה
81 דם בקושי בתוך שישים וששה ימי הטהרה, ולאחר מכן הפילה ולד,
82 כל הדמים שהיא רואה בקושי בימי טוהר הרי הם פהורין, בין
83 מטומאת זיבה ובין מטומאת נדה, שכן הוא הדין שכל דם שאשה
84 רואה בימי טוהר שלה הרי הוא טהור, עד שיצא הולד, שאז היא
85 טמאה טומאת לידה. אלו דברי חכמים. ורבי אליעזר מטמא את
86 האשה, אם ראתה דם בימים הראויים לטומאת נדה, לפי שהוא סובר
87 שדם הטהר בקושי אינו דם טוהר, אלא מחמת הולד הוא בא, והולד
88 אינו מסהר אלא מטומאת זיבה ולא מטומאת נדה.
89 אָמְרוּ לוֹ חכמים לרבי אליעזר, הרי הדין נותן לטהר את האשה
90 אפילו מטומאת נדה בקל וחומר, ומה במקום שהחמיר הכתוב על
91 האשה לטמא אותה בדם השופי – (שרואה בלא צער), דהיינו
92 כשהיא קודם לידה, שאין הולד מסהר אלא דם שהיא רואה בקושי,
93 מכל מקום היקל עליה הכתוב לטהר אותה בדם הקושי, אם כן,
94 במקום שהיקל הכתוב על האשה לטהר אותה אפילו בדם השופי,
95 דהיינו בימי טוהר שלה, שטהורה היא בהם מכל טומאה, הן טומאת
96 נדה והן טומאת זבה, אינו דין שנקל עליה לטהר אותה לגמרי בדם
97 הקושי, ומדוע סובר אתה שאם ראתה בימי טוהר שלה דם קושי
98 בימים הראויים לטומאת נדה הרי היא טמאה.
99 אָמַר לָהּ רבי אליעזר לחכמים, דיי לבא מן הדין להיות כנדון –
100 די לו לדין הנלמד על ידי קל וחומר שהיא דינו כמו המלמד, דהיינו,
101 די להקל על האשה כשרואה דם בקושי בימי טוהר שלה כשם
102 שהקלנו עליה בימי קושי שקודם לידה, ולפיכך אין לנו לטהרה
103 לגמרי, שהרי מפה היקל עליה הכתוב לטהר כשרואה בקושי קודם
104 לידה, ממומאת זיבה, אבל אם רואה בימים הראויים לטומאת נדה
105 הרי זו מטמאה טומאת נדה, ואם כן, גם בראיה דם בימי טוהר שלה
106 יאה הדין כן. שאינה טהורה אלא כשרואה בימים הראויים לטומאת
107 זיבה, אבל אם רואה בימים הראויים לטומאת נדה הרי זו טמאה נדה.
108

גמרא

109 הגמרא מביאה ברייתא המבארת את מחלוקת רבי אליעזר וחכמים:
110 תנו רבנן בברייתא, נאמר בכתוב העוסק בימי טוהר של אשה
111 היולדת נקבה (ויקרא יב ה) 'וששים יום ויששת ימים תשב על דמי
112 טהרה', ויש לדרוש את המקרא כך, 'תשב' לרבות את האשה
113 המקשה בתוך שמונים יום של אחר לידת נקבה, שכל דמים שהיא
114

1 לדי ילד תלול שבת בזמן לידתו. לפי שהם סוברים שהיולדת לתשעה
2 אינה יולדת למקוטעין, אלא לסוף מאתיים ושבעים ואחד יום בדיוק
3 לתחילת עיבורה, ונמצא שאם ישמשו קודם יום רביעי בשבת עלולות
4 נשותיהן לילד בשבת, ויוצרכו לחלל עליהן את השבת.
5 מקשה הגמרא: וכי רק ביום רביעי היו משמשים ותו לא – ולא יותר,
6 הרי כל שכן שאם ישמשו בהמשך ימי השבוע אין לחוש שמא יילדו
7 נשותיהן בשבת.
8 מתרצת הגמרא: אימא – אמור כך, חסידים הראשונים לא היו
9 משמשין בלילות ראשון ושני ושלישי, אלא רק מליל רביעי ואילך,
10 כדי שלא יילדו נשותיהן בשבת.
11 הגמרא מבארת מניין למדו חסידים הראשונים כמה הוא זמן הריונה
12 של אשה: אָמַר מר זוטרא, מאי טעמייהו דחסידים הראשונים –
13 מניין למדו חסידים הראשונים ענין זה, שהאשה יולדת ביום המתים
14 ושבעים ואחד לשימושה. דכתיב (רות ד יג) 'ויתן ה' ליה הריון',
15 ותיבת 'הריון' בנימטריא מתאן ושבעים ותד הו – מאתיים שבעים
16 ואחד.
17 הגמרא מביאה מימרא נוספת של מר זוטרא בעניינים אלו: אָמַר מר
18 זוטרא, אפילו למאן דאמר – אף לדעת הסובר שאשה היולדת
19 לתשעה – (בחדש התשיעין) אינה יולדת למקוטעים, דהיינו, שאינה
20 יולדת באמצע החדש אלא בסופו, מכל מקום מודה הוא שאשה
21 היולדת לשבעה – (בחדש השביעין) יולדת היא למקוטעים – אף
22 באמצע החדש. ומנין יש ללמוד זאת, שזוטרא (שמואל א, א כ)
23 'יהי לתקופות הימים ותהר חנה ותלד בן', ותיבות 'תקופות'
24 ו'ימים' לשון רבים הם, מיעוט תקופות שנים – המספר המועט
25 ביותר שניתן לומר בו לשון 'תקופות' הוא שתי תקופות, ומיעוט ימים
26 שנים – וכן המספר המועט ביותר שניתן לומר עליו לשון 'ימים' הוא
27 שנים, נמצא שלאחר שהרתה חנה שתי תקופות, דהיינו ששה
28 חדשים, ועוד שני ימים בחדש השביעי, ילדה את שמואל, ומכאן יש
29 ללמוד שאשה היולדת בחדש השביעי יולדת אף למקוטעין, דהיינו
30 בתחילת החדש או באמצעו.
31 שנינו במשנה: רבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין קושי יותר משתי
32 שבתות.
33 הגמרא מבררת את טעמם של רבי יוסי ורבי שמעון: אָמַר שמואל,
34 מאי טעמייהו דרבנן – מה הוא טעמם של חכמים, דהיינו רבי יוסי
35 ורבי שמעון, הסוברים שאין הולד מסהר אלא שבויעים. משום
36 דכתיב (ויקרא יב ה) 'וּמִמָּאָה שְׁבוּעִים בְּנִדְתָּהּ', ודרשו חכמים (לעיל
37 לו) בְּנִדְתָּהּ וְלֹא בְּזִבְתָּהּ, מכלל – משמע מכך, דזיבבתה שהורה
38 היא, דהיינו שהולד מסהר דם שהיא רואה בקושי בימי זיבה, ובמה
39 זמן הוא מסהר, שבויעים, שכן הוא זמן טומאתה הנזכר בכתוב,
40 ולפיכך יש ללמוד מן המקרא שזה הוא שיעור הזמן שהולד מסהר.
41 הגמרא מביאה ברייתא הסוברת כשיטת רבי יוסי ורבי שמעון: תנו
42 רבנן בברייתא, יש אשה המקשה – (כואבת ומצטערת בצירי לידה)
43 במשך כמה ימים, ורואה דם ברציפות במשך עשרים וחמשה יום
44 קודם לידתה, ואף על פי כן אין טומאת זיבה עולה לה ביה. ביצה,
45 ראתה שנים – (יומיים) בלא עת נדתה, כלומר, שראתה דם בשני
46 הימים האחרונים שבתוך אחד עשר הימים הראויים לטומאת זיבה,
47 ולאחר מכן המשיכה לראות דם בשבעה הימים הראויים לטומאת
48 נדה, ולאחר מכן ראתה עוד שנים בימים שלאחר הנדה, כלומר,
49 בשני הימים הראשונים שבתוך אחד עשר יום הראויים לטומאת
50 זיבה. ובכל ימים אלו ראתה בלא קושי. ולאחר מכן ראתה דם בקושי
51 במשך ארבעה עשר יום הסמוכים ללידה, שהולד מסהר אותם
52 לשיטת רבי יוסי ורבי שמעון, ונמצא שראתה עשרים וחמשה ימים
53 קודם הלידה, מקצתם בקושי ומקצתם בשופי, ולא הגיעה לדי
54 טומאת זיבה. ואי אפשר שתתקשה במשך עשרים וששה יום בלא
55 ולד, ולא תהא יולדת בזוב, לפי שאם היתה רואה דם בקושי יום
56 אחד נוסף, קודם שיתחילו ארבעה עשר הימים שהולד מסהר, היתה
57 נטמאת בטומאת זבה, שהרי ראתה דם במשך שלושה ימים רצופים
58 בימים הראויים לטומאת זיבה.

לה ומחו יתה וית פנויה וית כל עמה עד
דלא אשתאר לה משויב ויריתו ית ארעה:

וַיִּכְּזוּ אֶתְּוֹ וְאֶתְּפָנָיו וְאֶתְּכָלְעַמּוֹ עַד־בְּלַתִּי הַשְּׂאִירֶלְךָ
שָׂרִיד וַיִּירָשׁוּ אֶתְּאֲרָצוֹ:

כז"י וַיִּכְּזוּ אֶתְּוֹ • מִשֶּׁהָ הֶרְגוּ, כְּדֹאִיתָא בְּבִרְכוֹת (דף נד) בְּהִרְוָאָה, עֶקֶר טוֹרָא בְּרַ תְּלִתָא פְּרָסֵי וְכוּ'.

א וַיִּנְטְלוּ כְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂרוּ כְּמִשְׁרֵיָא דְּמוֹאָב
מַעֲבָרָא לְיַרְדֵּנָא דִּירְחוּ: ס ס ס

כב (א) וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֶבֶר
לְיַרְדֵּן יִרְחוּ:

פ"ז פסוקים, למידב"א סימן. הסלת פרשת חוקת

הפטרה לפרשת חקת לשנים מקרא ואחד תרגום נדפסה בעמ' קנה

המשך ביאור למס' נדה ליום חמישי עמ' ב

41 – בטענה זו יכול לנצח רבי אליעזר לרפנן. לאו אמריתו – האם אין
42 אתם דורשים מן הכתוב הנאמר לגבי זבה (ויקרא טו כה) וְאִשָּׁה כִּי
43 יִזְבּ זֹבֵב דְּמִיָּה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת נִדְתָּהּ, שאין הכתוב מטמא אלא
44 את דְּמִיָּה שהיא רואה מְחַמֶּת עֲצָמָה וְלֹא את הדם הבא מְחַמֶּת וְלֹא,
45 הִכִּי נָמִי – כמו כן יש לכם לדרוש את המקרא הנאמר לגבי ימי טהור
46 של יולדת (שם יב ז) וְיִחַהֲרָה מִמְּקוֹר דְּמִיָּהּ, שאין הכתוב מטהר
47 אלא את דְּמִיָּהּ שהיא רואה מְחַמֶּת עֲצָמָה, וְלֹא את הדם שהיא
48 רואה מְחַמֶּת וְלֹא, ולפיכך סובר אני שאם ראתה דם בקושי בימי
49 טהור שלה הרי היא טמאה.
50 הגמרא מקשה על שיטת רבי אליעזר: אִימָא – לכאורה היה לו לרבי
51 אליעזר לומר, שאם ראתה האשה בקושי בִּימֵי נְדָה תהא טמאה
52 נְדָה, וכפי שנתבאר שהוא לומד מתיבת 'דמיה' שאין הכתוב מטהר
53 את הדם הבא מחמת הולד, אבל אם תראה דם בִּימֵי יִזְבָּה תהא
54 מְהוֹרָה, שהרי נתבאר לעיל שמודה רבי אליעזר לחכמים שיש לטהר
55 האשה מקל וחומר, אלא שהוא אומר בזה 'דיו לבא מן הדין להיות
56 כנידון', שאין לטהרה אלא מטומאת זיבה, ואילו מלשון המשנה זרבי
57 אליעזר מטמא משמע שהוא מטמא כל דם שרואה האשה בקושי
58 בימי טהור שלה, בין בימי נדה ובין בימי זיבה.
59 מתרצת הגמרא: אִמָּר קָרָא יִשְׁשִׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב עַל דְּמֵי
60 טְהוֹרָה, ומתיבת 'תשבו' ללשון שיהא דין אחד לכל ימים אלו, בין בימים הראויים לטומאת
61 נדה ובין בימים הראויים לטומאת זיבה, ומאחר וסובר רבי אליעזר
62 שאם ראתה דם בימים הראויים לטומאת נדה יש לטמאה, ממילא
63 הוא מטמא אף את הדם שרואה בימים הראויים לטומאת זיבה, כדי
64 שיהא דין אחד לכלום.
65

משנה

66 מדין תורה אשה המתחלת לראות דם, טמאה שבעת ימי נדה. ואחד
67 עשר ימים שלאחריהם הנם 'ימי זיבה', שאם ראתה בהם הרי היא
68 טמאה זיבה. ולאחר ימים אלו חוזרת לימי נדה, שאם ראתה בהם
69 שוב סופרת שבעת ימי נדה. וכן לעולם.
70 ימי נדה אלו, פעמים שרואה בהם דם ופעמים שלא, אולם הם
71 נקראים ימי נדה, על שם שראויים לדם נדה, שאם תראה בהם דם,
72 הרי היא נדה. וכך גם ימי זיבה, הכוונה שהם ימים הראויים לדם
73 זיבה, שאם תראה בהם דם, הרי הוא דם זיבה. כמה וכמה חילוקים
74 יש בין ימי נדה לבין ימי זיבה, וחלקם יבוארו בסוגיא זו. משנתנו
75 תבאר את דינה של האשה בימי נדתה ובימי זיבתה, מתי היא בחוקת
76 טהרה, ומתי בחוקת טומאה.
77 כָּל אֶחָד עֶשְׂרֵי יוֹם שֶׁלֹאֲחַר שֶׁבַע יָמֵי נְדָה, הָאִשָּׁה בְּחֻקֵּי טְהוֹרָה.

1 רִוּיָא בימי טהור שלה הרי הם מְהוֹרָן לגמרי, בין מטומאת נדה ובין
2 מטומאת זיבה, עַד שִׁינְא הוֹלֵד, שאז היא טמאה בטומאת לידה, אלו
3 דברי חכמים. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמָּא אותה אם רואה בימים הראויים
4 לטומאת נדה.
5 אִמָּרוּ לוֹ חכמים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהַחֲמִיר הַכְּתוּב עַל
6 הָאִשָּׁה, דְּהֵינּוּ כְּשִׁרְוָאָה דִּם בְּשׁוּפֵי וְ-בְלֹא צַעֲרָן בִּימֵים שְׁלֹפְנֵי הוֹלֵד
7 – קודם לידה, שטמאה היא, מכל מקום הִיָּקֵל עליה כשרואה דם
8 בְּשׁוּפֵי שְׁלֹאֲחַר הוֹלֵד – בימי טהור שלה, שטהורה היא לגמרי, בין
9 מטומאת נדות ובין מטומאת זיבה, אם כן, בְּמָקוֹם שֶׁהִיָּקֵל הַכְּתוּב עַל
10 הָאִשָּׁה כְּשִׁרְוָאָה דִּם בְּקוּשֵׁי, דְּהֵינּוּ בִּימֵים שְׁלֹפְנֵי הוֹלֵד, שְׁהוֹלֵד
11 מְטַהֵר אֶת הַדְּמִים שֶׁהִיא רֹאֵה בְּקוּשֵׁי, אִינּוּ דִּין שְׁנַקֵּל עֲלֶיהָ כְּשִׁרְוָאָה
12 דִּם בְּקוּשֵׁי שְׁלֹאֲחַר הוֹלֵד – בימי טהור שלה.
13 אִמָּר לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, 'דִּיּוֹ לְבֹא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּנִידוֹן' – דיו לדין
14 הנלמד שיהא כדונו של המלמד, כלומר, די להם לימי הקושי
15 שלאחר הלידה שיהיו כימי הקושי שקודם לידה, שהרי מִמָּה הִיָּקֵל
16 עֲלֶיהָ הַכְּתוּב לְטַהֵרָה בִּימֵי הַקוּשֵׁי שְׁקוּדִם לִידָה, מְטוּמָאָת זִיבָה,
17 אֲבָל הִיא מְטַמָּאָה בְּטוּמָאָת נְדָה, ולפיכך אף בקושי שאחר לידה
18 בימי טהור יש לומר כן, שאין היא טהורה אלא כשרואה דם בימים
19 הראויים לטומאת זיבה, אך כשרואה בימים הראויים לטומאת נדה
20 הרי זו טמאה.
21 שבו חכמים ואִמָּרוּ לוֹ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הֲרִי אֲנִי מְשִׁיבִין לָךְ אֶת הַקֵּל
22 וְחוּמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר, שֶׁלֹא תוכל לפרוך עליו 'דיו לבא מן הדין להיות
23 כנידון'. וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהַחֲמִיר הַכְּתוּב עַל הָאִשָּׁה כְּשִׁרְוָאָה דִּם בְּשׁוּפֵי
24 שְׁלֹפְנֵי הוֹלֵד, שהיא טמאה, מכל מקום הִיָּקֵל עליה בְּקוּשֵׁי שְׁעַמּוֹ,
25 דְּהֵינּוּ, שאם רואה דם בקושי קודם לידה טהורה היא, אם כן, בְּמָקוֹם
26 שֶׁהִיָּקֵל הַכְּתוּב עַל הָאִשָּׁה בְּשׁוּפֵי שְׁלֹאֲחַר הוֹלֵד, שאם רואה דם
27 בימי טהור אפילו בלא צער אינה נטמאת כלל, לא בטומאת נדה ולא
28 בטומאת זיבה, אִינּוּ דִּין שְׁנַקֵּל בְּקוּשֵׁי שְׁעַמּוֹ – בקושי הבא לאחר
29 הלידה בימי טהור שלה, שלא יטמא אותה כלל, לא בטומאת נדה
30 ולא בטומאת זיבה.
31 אִמָּר לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְחַכְמִים, אֲפִילוֹ אִם אֲתֵם מְשִׁיבִין לִי קֵל
32 וְחוּמֵר זֶה כָּל הַיּוֹם כּוֹלוֹ אֵין בְּכֵן כְּלוּם, שכן אף באופן כזה יש לפרוך
33 'דִּיּוֹ לְבֹא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּנִידוֹן', שהרי תחילתו של הקל וחומר אינו
34 נידון אלא משום שהיקל הכתוב על האשה בקושי שלפני הולד,
35 וממילא יש לפרוך, מִמָּה הִיָּקֵל עֲלֶיהָ הַכְּתוּב לְטַהֵרָה בְּקוּשֵׁי שְׁקוּדִם
36 הוֹלֵד, מְטוּמָאָת זִיבָה, אֲבָל מְטַמָּאָה בְּטוּמָאָת נְדָה, ולפיכך אף
37 כשרואה דם בקושי בימי טהור שלה יש לומר כן, שאינה טהורה אלא
38 כשרואה בימים הראויים לטומאת זיבה, אבל כשרואה בימים
39 הראויים לטומאת נדה הרי זו טמאה.
40 הגמרא מבארת את טעמו של רבי אליעזר: אִמָּר רַבָּא, כְּהָא וְכִינְהוּ